

Marek Gumkowski

"Zagadnienie określeń i wyznaczników literackich. Próba ujęcia", Stanisław Dąbrowski, "Ruch Literacki" z.6 (1974) : [recenzja]

Biuletyn Polonistyczny 18/2 (56), 163

1975

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

(II) DĄBROWSKI Stanisław: Zagadnienie określeń i wyznaczników literackości. Próba ujęcia. "Ruch Literacki" 1974 z. 6 s. 355-362.

Podjęwane dotychczas próby określenia pojęcia literackości związane były z trzema sferami: 1) procesem twórczym i osobą twórcy; 2) z procesem odbioru i osobą odbiorcy; 3) z samym utworem i jego właściwościami. Po dokonaniu krótkiego przeglądu ważniejszych stanowisk zajmowanych przez współczesną naukę o literaturze wobec tego problemu i po stwierdzeniu konieczności sformułowania fundamentalnego kryterium literackości autor artykułu (rozszerzając tezy J. Kleinera) postuluje, by jako literaturę rozpatrywać wszelkie twory językowe, w których słowo jest użyte w funkcji komunikacyjnej i znajduje się w fazie artykulacyjnego trwania lub w fazie jakiegokolwiek utrwalenia (pisemnego, pamięciowego i in.). "Literackość" straciłaby w ten sposób charakter kryterium służącego do podziału tekstów, a stałaby się wyznacznikiem aspektu, w jakim wszelki tekst może być rozpatrywany.

BP/56/3

M.G.

(I) DOBRZYŃSKA Teresa: Delimitacja tekstu literackiego. Wrocław 1974, Oss., ss. 163, nlb. 1, zł 32.-

Praca z zakresu teorii tekstu, podejmująca problem wyznaczników początku i końca - w aspekcie ich funkcji tekstotwórczej, statusu semiotycznego oraz zróżnicowania poszczególnych typach wypowiedzi słownych (gatunkowych, realizacyjnych). Autorka odróżnia sygnały i symptomy delimitacji (tzw. "delimitatory właściwe" i "wtórne") oraz delimitację leksykalną i nieleksykalną. Omawia nawarstwienia znaków początku lub końca - różnych w rozmaitych typach wypowiedzi. Genologiczne zróżnicowanie delimitatorów ilustrowane jest analizą technik rozpoczynania i kończenia tekstu stosowanych w staropolskich pieśniach kościelnych wielkopostnych i wielkanocnych oraz w bajkach La Fontaine'a w wersji polskiej; delimitacja nieleksykalna omówiona została na przykładzie analizy tempa w 150 recytacjach wierszy.

BP/56/4

T.D.